dosar nr. 2-24024501-05-3a-28072025 Judecătoria Comrat, sediul Central
judecător V. Hrapacov

Curtea de Apel Sud
D E CI Z I E
În Numele Legii

21 aprilie 2026 mun. Cahul

Completul specializat de contencios administrativ al Curții de Apel Sud
în componența:
președintele completului Evgheni Bancov
judecătorii Inga Gorlenco, Andrei Scripcenco
cu grefierul Nadejda Gîscă
cu participarea: apelantului Valeriu Bogdan și reprezentantului acestuia avocat Nicolai Jecov; interpreților Liudmila Moldovanu, Aliona Roman

a judecat în ședință publică, în ordine de apel, cauza de contencios administrativ la acțiunea reclamantului Bogdan Valeriu împotriva pârâtului notarul public Ganeva Liudmila, cu privire la anularea refuzului notarului în emiterea actului administrativ individual favorabil și obligarea emiterii actului notarial, la apelul declarat de avocatul Jecov Nicolai în interesele reclamantului Bogdan Valeriu, împotriva hotărârii Judecătoriei Comrat, sediul Central din 21 februarie 2025,-

C O N S T A T Ă:

În fapt.

1. La 04 martie 2024 reclamantul Bogdan Valeriu a depus la Judecătoria Comrat acțiunea împotriva pârâtului notar public Ganeva Liudmila, prin care pretinde: 1) anularea refuzului notarului refuzului Ganeva Liudmila notarului în emiterea actului administrativ individual favorabil – actul de transmitere/executare a legatului, autentificat notarial, prin care moștenitorul lui Cîlcic F., Babîna M., transmite, iar legatarul Bogdan V. primește legatul constituit din dreptul de proprietate asupra terenului și construcțiilor amplasate pe adresa *****, *****, înregistrate în Registrul bunurilor imobile cu nr.cadastral *****, *****.01, *****.02; 2) obligarea notarului Ganeva Liudmila de a emite actul administrativ individual favorabil - actul de transmitere/executare a legatului, autentificat notarial prin care moștenitorul lui Cîlcic F., Babîna M., transmite, iar legatarul Bogdan V. primește legatul constituit din dreptul de proprietate asupra terenului și construcțiilor amplasate pe adresa *****, *****i, *****, înregistrate în Registrul bunurilor imobile cu nr.cadastral *****, *****.01, *****.02, 3) compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în procedura notarului Ganeva L. se află dosarul succesoral deschis în legătură cu decesul lui Cîlcic Fedora. În corespundere cu testamentul din *****, Bogdan Valeriu a fost desemnat în calitate de moștenitor asupra bunurilor

succesorale – bunul imobil amplasat pe adresa *****, *****i, *****, înregistrat în Registrul bunurilor imobile cu nr.cadastral *****, *****.01. La 31.03.2023 i-a fost eliberat certificatul de legatar. Pentru înregistrarea dreptului de proprietate asupra bunului succesoral în corespundere cu prevederile pct.136[60] din Instrucțiunea cu privire la înregistrarea bunurilor imobile şi a drepturilor asupra lor nr.112 din 22.06.2005, este necesară întocmirea actului de transmitere/executare a legatului, autentificat notarial, potrivit căruia moştenitorul/comoştenitorii transmit, iar legatarul primeşte legatul constituit din dreptul de proprietate asupra bunului imobil sau alt drept real. Corespunzător pentru întocmirea actului respectiv este necesar de a stabili și identifica moștenitori grevați cu unul și același legat. În cadrul dosarului succesoral a fost stabilită lipsa moștenitorilor lui Cîlcic F. din clasa I și II. De către el au fost găsită și identificată persoana care conform statutului său este moștenitorul clasei III – Babîna Maria, ultima fiind rudă cu Cîlcic F. pe linia mamei, și anume mama lui Cîlcic F. Statutul moștenitorului clasei III Babîna M. se confirmă prin actele cu privire la gradul de rudenie, copiile fiind anexate la dosar și prezentate notarului.

La 21.12.2023 în adresa notarului a fost depusă cererea cu privire la întocmirea actul de transmitere/executare a legatului, autentificat notarial, prin care moștenitorul lui Cîlcic F., Babîna M., transmite, iar legatarul Bogdan V. primește legatul constituit din dreptul de proprietate asupra terenului și construcțiilor amplasate pe adresa *****, *****i, *****, înregistrate în Registrul bunurilor imobile cu nr.cadastral *****, *****.01, *****.02. Cererea nu a fost examinată.

La 16.01.2024 în adresa notarului a fost depusă cererea, în conformitate cu art. 10 alin. (2), (4) al Legii privind procedura notarială, cu privire la eliberarea încheierii de refuz al întocmirii actului notarial, la care a primit răspunsul din 22.02.2024 conținutul căruia denotă refuzul notarului de a întocmit actul notarial solicitat. Refuzul notarului în emiterea actului de transmitere/executare a legatului, autentificat notarial, este neîntemeiat și contravine legii. La 05.02.2024 a depus cerere prealabilă către notar cu solicitarea emiterii actului de transmitere/executare a legatului, autentificat notarial, însă a fost lăsată fără examinare și răspuns.

În drept acțiunea reclamantului mai este întemeiată și pe prevederile art.162, 164, 167, 189, 191, 206, 208, 211-212, 206 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, art. 5 alin. (8) din Legea privind procedura notarială.

2. Prin încheierea Judecătoriei Cahul sediul Comrat din 12 martie 2024 a fost atrasă Babîna Maria în calitate de terț.

Poziția instanței de fond.

3. La 21 februarie 2025 Judecătoria Comrat sediul Central a pronunțat hotărârea, prin care a respins acțiunea reclamantului Bogdan Valeriu cu privire la anularea refuzului notarului în emiterea actului administrativ individual favorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil – actul de transmitere/executare a legatului, autentificat notarial, prin care moștenitorul lui Cîlcic F., Babîna M., transmite, iar legatarul Bogdan V. primește legatul constituit din dreptul de proprietate asupra terenului și construcțiilor amplasate pe adresa *****, *****, înregistrate în Registrul bunurilor imobile cu nr.cadastral *****, *****.01, *****.02.

Solicitarea și argumentele apelantului.

4. La 21 februarie 2025 avocatul Jecov Nicolai în interesele reclamantului Bogdan Valeriu a depus cerere de apel, iar la 15 iulie 2025 a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii Judecătoriei Comrat sediul central din 21 februarie 2025, și adoptarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii reclamantului.

Apelantul a invocat în cererea de apel, că hotărârea instanței de fond este neîntemeiată. Instanța a preluat argumentele notarului din referință potrivit cărora întru realizarea dreptului reclamantului este necesar dea stabili întregul cerc de moștenitor legali (la momentul actual au fost identificați 9 moștenitori legali pe linia mamei, dintre care 6 sunt decedați, care la rîndul său au nu mai puțin de 10 copii, care urmează a fi chemați la succesiune). Menționează că de către notar nu a fost acumulară informația despre moștenitorii clasei III pe linia tatălui. Moștenitorii legali vor primi certificatul de moștenitor posibil în decursul a 10 ani. În corespundere cu legislația în vigoare, inclusiv Legea privind procedura notarială, pentru realizarea dreptului legatarului nu este prevăzută necesitatea încheierii acordului între legatar și moștenitorii legali. Necesitatea obținerii actului de transmitere/executare a legatului, autentificat notarial este prevăzută la pct.136[60] din Instrucțiunea cu privire la înregistrarea bunurilor imobile şi a drepturilor asupra lor nr.112 din 22.06.2005 și la pct.345 din Regulamentul privind modul de efectuare a înscrierii în registrul bunurilor imobile aprobat prin HG nr.201 din 16.04.2025. Poziția instanței precum că cererea nu poate fi admisă, deoarece este necesar de a încheia acordul între legatar și moșteniri legali nu corespunde legislației în vigoare. În cazul dat, Bogdan Valeriu a solicitat întocmirea actului de transmitere/executare a legatului numi în privința unuia din moștenitori, moștenitorului lui Cîlicic F. – Babîna M., dar nu emiterea actului notarial de transmitere/executare a legatului în privința tuturor moștenitorilor legali. Legislația în vigoare nu stabilește că, în cadrul procedurii de executare a legatului, în cazul în care sunt mai mulți moștenitori, atunci urmează a fi întocmit un act unic de transmitere/executare a legatului cu participarea tuturor moștenitorilor legali. În speță, legislația nu interzice întocmirea actului notarial de transmitere/executare a legatului numai în privința unuia din moștenitori legali, ceea ce a și solicitat reclamantul.

5. **Argumentele participanților la proces**.

Reprezentantul apelantului Bogdan Valeriu - avocat Jecov Nicolai, în ședința instanței de apel a solicitat admiterea apelului în sensul formulat. A menționat că poziția notarului privind atragerea tuturor moștenitorilor legali este eronată. Or, legislația nu prevede încheierea obligatorie a acordului între legatar și moștenitor. Consideră că Bogdan V. a respectat toate cerințele prevăzute de lege în privința moștenitorului Babîna Maria. Așadar, identificarea tuturor moștenitorilor pe linie de rudenie, din considerentul că unii din ei nu mai sunt în viață, va face imposibilă executarea testamentului. Lui Bogdan V. i s-a refuzat în eliberarea actului notarial în privința moștenitorului Babîna M. Consideră că în cazul dat nu este necesar de a stabili toți moștenitorii legali, doar în cazul în care ei ar fi contestat testamentul. ***** se află în situația similară. După anul 2019 legislația prevede necesitatea acordului moștenitorului pentru executarea testamentului. Notarul a stabilit propriile condiții și anume identificarea tuturor moștenitorilor legali- copiilor și nepoților acestora, în cazul decesului, și aceasta va dura pînă la infinit. În cadrul procedurii succesorale, ei au solicitat eliberarea încheierii de refuz în emiterea actului notarial, fapt confirmat prin solicitarea adresară notarului. Ei încearcă să obțină un act de

transmitere/executare a legatului doar în privința unui moștenitor legal. Dacă organul cadastral va refuza înregistrarea dreptului de proprietate, stabilind necesitatea identificării tuturor moștenitorilor legali, atunci ei se vor adresa la notar. Legislația nu prevede încheierea acordului cu toți moștenitorii. Acțiunile notarului duc la crearea problemelor și cheltuielilor suplimentare. Consideră că refuzul notarului este neîntemeiat.

Apelantul Bogdan Valeriu în ședința instanței de apel a solicitat admiterea apelului. A menționat că de nenumărate ori s-a adresat la notar pentru rezolvarea situației, a publicat în Monitorul Oficial două anunțuri, la fiecare 3 luni se adresa la notar, ultimul promițând că va rezolva. Inițial notarul i-a spus să găsească măcar o rudă, și el a găsit-o pe Babîna M. Apoi notarul i-a spus că trebuie să găsească toate rudele.

Cauza a fost examinată în lipsa intimatului notar Ganeva Liudmila, terțului Babîna Maria, care, fiind legal citați despre data, ora și locul judecării cauzei, în ședința instanței de apel nu s-au prezentat. Potrivit art. 239 alin. (2) Cod administrativ, „*neprezentarea participanților la proces nu împiedică instanța de apel să decidă în privința apelului*".

Aprecierea instanței de apel.

6. Ascultând participanții la proces, verificând materialele cauzei şi analizând în complex argumentele și criticile expuse vis-a-vis de legalitatea hotărârii primei instanțe, Completul de judecată specializat în contencios administrativ al Curții de Apel Sud conclude asupra necesității respingerii apelului declarat de avocatul Jecov Nicolai în interesele reclamantului Bogdan Valeriu, și menținerii hotărârii primei instanțe, din considerentele următoare.

Conform art. 236 Cod administrativ, „*instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului"*.

Analizând condițiile de admisibilitate a apelului, Completul de judecată statuează, că cererea de apel corespunde cerințelor de admisibilitate și nu cade sub incidența art. 236 alin. (2) Cod administrativ. Nici participanții la proces nu au invocat inadmisibilitatea apelului.

În acest context, Completul de judecată menționează că cererea de apel este admisibilă, dar neîntemeiată.

Art. 189 alin. (1), (2) Cod administrativ prevede, că „*orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ".*

Scopul legislației administrative, conform art. 3 Cod administrativ, constă în „*reglementarea procedurii de înfăptuire a activităţii administrative şi a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor şi a libertăţilor prevăzute de lege ale persoanelor fizice şi juridice, ţinîndu-se cont de interesul public şi de regulile statului de drept".*

Conform art. 206 alin. (1) Cod administrativ, „*o acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acţiune în contestare); b) obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare); c) impunerea la acţiune, la tolerare a acţiunii sau la inacţiune (acţiune în realizare); d) constatarea existenţei sau inexistenţei unui raport juridic ori nulităţii unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acţiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acţiune de control normativ)*".

În conformitate cu art. 195 Cod administrativ, „*procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu exceptia art.169– 171”.*

Conform art. 239 Cod de procedură civilă, „*hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată*”.

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, „*autoritățile publice şi instanţele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul şi volumul cercetărilor şi nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor*”.

Conform art. 219 Cod administrativ *„(1) Instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. (3) Instanţa de judecată nu are dreptul să depăşească limitele pretenţiilor din acţiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces”.*

În conformitate cu art. 194 Cod administrativ „*(1) În procedura în prima instanță, în procedura de apel şi în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătoreşti se soluționează din oficiu probleme de fapt şi de drept”.*

Conform art. 93 alin. (1) Cod administrativ, „*fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia*”.

Litigiul în cauză este obiectul controlului judiciar în contenciosul administrativ, așa cum refuzul notarului public Ganeva Liudmila de îndeplinire a actului notarial și încheierea din 16 mai 2023 privind refuzul îndeplinirii actului notarial de inițiere a procedurii succesorale, constituie acte administrative cu caracter individual, emise de autoritate publică, în regim de putere publică, prin care se aplică nemijlocit legea în scopul realizării unui interes public.

7. Completul de judecată specializat în contencios administrativ al Curții de Apel Sud reține, că prima instanță a constatat şi a elucidat pe deplin circumstanțele de fapt importante pentru soluționarea cauzei, a aplicat corect normele de drept material, şi a respectat normele de drept procedural la judecarea cauzei.

În ședințele instanței de fond şi instanței de apel s-a constatat, că la data de ***** Cîlcic Fedora a întocmit testamentul, autentificat de notarul Ganeva Liudmila, prin care i-a testat lui Bogdan Valeri bunul imobil amplasat pe adresa *****, *****i, ***** și mijloace bănești depozitate pe contul *****. /f.d. 7/

La 13.10.2021 Bogdan Valeriu a depus cerere cu privire la acceptarea succesiunii și legatului /f.d. 49/, iar la 16.03.2022 notarul Ganeva Liudmila a eliberat pe numele lui Bogdan Valeriu și ***** certificatul de calitate de moștenitor /f.d. 51/.

La data de 31.03.2023, în temeiul testamentului nr.***** din *****, notarul Ganeva Liudmila i-a eliberat lui Bogdan Valeriu certificatul de legatar cu indicarea drepturilor și bunurilor care revin acelui legatar: dreptul de proprietate asupra terenului pentru construcții cu suprafața de 0,0516 ha cu nr.cadastral *****, casei de locuit cu suprafața de 58,2 m^2 cu nr.cadastral *****.01, construcției cu suprafața de 6,8 m^2 cu nr.cadastral *****.02, amplasate pe adresa *****, *****i, *****, care aparțineau lui Cîlcic Fedora în temeiul certificatului de moștenitor; dreptul de proprietate asupra mijloacelor bănești aflate pe contul bancar deschis la

banca *****. În certificat este menționat despre persoane grevate cu legat sunt moștenitor legali: clasa I - rudele lipsesc; clasa II - părinții decedați, alți copii nu au avut; clasa III - bunei și rudele lor. Informația despre moștenitorii clasei III lipsește, la momentul actual nefiind posibil de stabilit întregul cerc de moștenitor legali. /f.d. 8-9/

Ulterior, reclamantul Bogdan Valeriu s-a adresat la Agenția Servicii Public cu solicitarea înregistrării dreptului de proprietate asupra bunului imobil, prezentând certificatul de legatar nr.1-287 din 31.03.2023. În urmare examinării cererii Serviciul Teritorial Cadastral Comrat a emis decizia de refuz în înregistrarea dreptului de proprietate, din motiv că dreptul de proprietate nu poate fi înregistrat în baza certificatului de legatar. Pentru înregistrarea dreptului de proprietate pe numele legatarului, conform pct.136[50] al Instrucțiunii din 22.06.2005 cu privire la înregistrarea bunurilor imobile şi a drepturilor asupra lor, este necesar de a prezenta actul de transmitere/executare a legatului, autentificat notarial, potrivit căruia moştenitorul/comoştenitorii transmit, iar legatarul primește legatul constituit din dreptul de proprietate asupra bunului imobil sau alt drept real, se va înregistra dreptul legatarului asupra bunului imobil indicat în act. Actul de transmitere a legatului va conţine descrierea bunului imobil/lista bunurilor imobile (numărul cadastral, adresa), dreptul care se transmite legatarului, după caz, cota-parte din dreptul de proprietate asupra bunului imobil transmis. /f.d. 10/ Decizia Serviciului Teritorial Cadastral Comrat de refuz în înregistrarea dreptului de proprietate nu a fost contestată de reclamant.

Ca urmare a refuzului Serviciului Teritorial Cadastral Comrat de a înregistra dreptul de proprietate, reclamantul Bogdan Valeriu s-a adresat către notarul public Ganeva Liudmila cu cerere prin care solicită întocmirea actului de transmitere/executare a legatului conform căruia moștenitorul Babîna M. transmite, iar legatarul Bogdan Valeriu primește legatul constituit din dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile amplasate pe adresa *****, *****i, *****, înregistrate în Registrul Bunurilor Imobile cu nr.cadastral *****, *****.01, *****.02. /f.d. 22, 23/

La 25.10.2023 notarul Ganeva Liudmila a remis răspuns în adresa reclamantului în care a comunicat despre imposibilitatea emiterii actului de transmitere/executare a legatului, din motivul lipsei moștenitorilor din clasa a III-a. /f.d. 48/

La 16.01.2024 reclamantul Bogdan Valeriu, în temeiul art. 10 alin. (2), (4) din Legea privind procedura notarială, s-a adresat către notarul public Ganeva Liudmila cu cerere prin care solicită eliberarea încheierii de refuz al întocmirii actului notarial /f.d.24/.

La 22.02.2024 notarul Ganeva Liudmila a expediat reclamantului Bogdan Valeriu scrisoarea de răspuns, comunicându-i că: prezentarea copiilor documentelor pe numele Babîna Maria, moștenitorul clasei III lui Cîlcic Fedora, decedată la *****, este insuficientă, deoarece este necesară informația oficială de la serviciul de arhivă despre toți moștenitori clasei a III, prezența cărora este necesară în biroul notarial cu documentele ce confirmă gradul de rudenie. /f.d. 25/ Din momentul deschiderii dosarului succesoral - anul 2021 și pînă în prezent el niciodată nu s-a adresat la Serviciul de arhivă pentru stabilirea moștenitorilor clasei III. /f.d. 24/

La 05.02.2024 reclamantul Bogdan Valeriu a depus cerere prealabilă către notar cu solicitarea emiterii actului de transmitere/executare a legatului, autentificat notarial conform căruia moștenitorul Babîna M. transmite, iar legatarul Bogdan Valeriu primește legatul constituit

din dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile amplasate pe adresa *****, *****i, *****, înregistrate în Registrul bunurilor imobile cu nr.cadastral *****, *****.01, *****.02. /f.d. 27/

La 23.03.2024 notarul Ganeva Liudmila a respins cererea prealabilă, comunicând că: Babîna Maria trebuie să prezinte certificatul de deces a buneilor pentru stabilirea componenței membrilor familiei; *****, legatarul și moștenitorul legal, trebuie să prezinte documentele ce confirmă gradul de rudenie cu Cîlcic Fedora, decedată la *****, deoarece tatăl este ***** defunctei, care la data decesului avea 3 copii, moștenitorii clasei a III lui Cîlcic Fedora; Cîlcic Fedora are mătușă *****, decedată la *****, copii căreia sunt moștenitorii clasei a III lui Cîlcic Fedora. La 06.03.2024 de către ***** (nepoata lui Cîlcic Fedora și moștenitor clasei a III) a fost depusă cererea cu privire la acceptarea succesiunii. Respectiv, Babîna Maria nu este unicul moștenitor legal. /f.d. 44/

La 06.03.2024 ***** a depus cerere de acceptare a succesiunii după decesul verișoarei Cîlcic Fedora, decedată la ***** cu eliberarea ulterioară a certificatului de moștenitor. În cerere s-a menționat că despre decesul defunctei Cîlcic Fedora a aflat la 24.06.2021, iar la 26.02.2024 în cadrul procedurii succesorale notarul i-a explicat că este moștenitor legal. Moștenitorii sunt: clasa I - rudele lipsesc; clasa II - părinții și descendenții acestora lipsesc; clasa III – buneii și descendenții acestora. Astfel, au fost identificați moștenitorii clasei a III-a – mătușile și unchii pe linia mamei (toți decedați) care au copii și nepoți în viață: *mătușa* *****, mama sa, decedată la *****, ultima având 4 copii: *****, fiul *****, fiul *****, fiica *****, decedată la *****, și care a avea un fiu *****; *mătușa* *****, decedată la ***** și care avea o fiică Babîna Maria; ***** *****, decedat la *****, care avea 3 copii: *****, fiul ***** și fiul *****. /f.d. 56/

8. Instanța de fond a reținut ca fiind aplicabile speței mai multe norme legale, și anume: stipulările art. 2164 Cod civil „(*1) Moştenirea are loc în temeiul legii şi/sau conform testamentului. (2) În măsura în care cel care a lăsat moştenirea nu a dispus altceva prin testament, moştenirea trece la moştenitorii legali*”.

Art. 2163 Cod civil: *„devoluțiunea moștenirii către moștenitorii defunctului este o transmisiune pentru cauză de moarte, universală, unitară și indivizibilă”.*

Conform art. 2240 Cod civil „(*2) În cazul în care persoanei i-a fost lăsat un anumit bun, dacă există dubii, aceasta nu este desemnată moştenitor, chiar dacă a fost numită moştenitor”.*

Art. 2554 Cod civil prevede că „(*1) La cererea uneia dintre persoanele prevăzute la art. 2541 alin. (1), notarul care desfăşoară procedura succesorală este obligat să elibereze un certificat de legatar în privinţa unui anumit legatar. (2) În certificatul de legatar se indică identitatea legatarului, lista drepturilor şi/sau a bunurilor care revin acelui legatar şi limitele acestora în temeiul legii şi/sau în temeiul dispoziţiei testamentare*”.

Art. 2297 Cod civil *„(1) Testatorul poate acorda prin testament unei sau mai multor persoane (legatari) un drept patrimonial, o sumă de bani, remiterea unei datorii sau oricare alte avantaje patrimoniale (legat) fără a le desemna în calitate de moştenitori. (2) Prin legat poate fi grevat moştenitorul sau legatarul. Dacă testatorul nu a stabilit altfel, grevat se consideră moştenitorul”.*

Art. 2299 Cod civil „*Dacă testatorul a dispus ca un anumit bun care intră în componenţa masei succesorale să fie exclus din moştenirea lăsată moştenitorului desemnat de el, acest bun*

se consideră legat în folosul moștenitorilor legali. Statul, în acest caz, nu face parte din cercul moștenitorilor legali”.

Art. 2323 Cod civil „*Prin legat se naște dreptul legatarului de a cere persoanei grevate cu legat să-i remită bunul care constituie obiectul legatului*”.

Art. 2180 Cod civil *„(1) Fac parte din clasa a treia de moștenitori legali bunicii și bunicile defunctului și descendenții acestora.(2) Dacă la momentul deschiderii moștenirii bunicul și bunica sînt în viață, moștenesc numai ei, în cote succesorale egale.(3) Dacă la momentul deschiderii moștenirii unul dintre bunici dintr-o pereche nu este în viață, locul bunicului (bunicii) decedat(e) este ocupat de descendenții acestuia. Dacă bunicul (bunica) decedat(ă) nu are descendenți, cota succesorală a acestuia trece la celălalt bunic din perechea respectivă, iar dacă acesta nu este în viață, la descendenții acestuia din urmă. (4) Dacă la momentul deschiderii moștenirii o pereche de bunici nu este în viață și dacă aceștia nu au descendenți, atunci moștenesc ceilalți bunici care sînt în viață, iar dacă aceștia nu sînt în viață, descendenții acestora. (5) În măsura în care descendenții ocupă locul părinților lor sau al ascendenților mai îndepărtați, se aplică în mod corespunzător dispozițiile legale cu privire la moștenitorii de clasa întîi”.*

Din prevederile sus-menționate rezultă că testatorul poate conferi legatarului un drept de proprietate asupra bunurilor menționate în testament. Instituirea unui legat se prezintă ca o alternativă la instituirea de moștenitor, cu efectul că beneficiarul legatului (legatarul) nu devine succesor universal, ci obține un avantaj patrimonial particular din masa succesorală. Nefiind un succesor universal, legatarul nu devine de drept proprietar al obiectului legatului, ci dobândește un drept de creanță - de a cere de la moștenitori de a primi, din masa succesorală, obiectul legatului. Legatarul nu este, chiar din momentul deschiderii moștenirii, proprietar al bunului ori titular al dreptului care face obiectul legatului, ci este necesar să se încheie un act juridic de executare a legatului între persoana grevată și legat. Așadar, moștenitorul este proprietar necesar al obiectului legatului înainte de executarea legatului în folosul legatarului. Deoarece legatul este structurat ca un raport obligațional, obiectul legatului nu se dobândește de drept de către legatar, ci, ca și orice obligație, legatul trebuie executat de către persoana grevată. Când obiectul legatului este un drept supus înregistrării într-un registru de publicitate (ex. un dreptul de proprietate asupra unui imobil), înregistrarea se face în temeiul unui act juridic de executare a legatului, încheiat între persoana grevată și legatar. Corespunzător pentru întocmirea actului respectiv este necesar de a stabili și identifica moștenitori grevați cu unul și același legat.

Instanța de fond corect a ajuns la concluzia privind legalitatea refuzului notarului Ganeva Liudmila în emiterea actului administrativ individual favorabil – actul de transmitere/executare a legatului, autentificat notarial.

În speță reclamantul Bogdan Valeriu, în calitatea sa de legatar, pretinde bunurile lăsate prin testament din ***** de către defuncta Cîlcic Fedora și anume: bunul imobil amplasat pe adresa *****, *****i, *****, cu nr.cadastral *****, *****.01, *****.02, și mijloace bănești depozitate în contul deschis la *****.

Pârâtul notar Ganeva Liudmila la rândul său insistă, că la momentul actual în dosarul succesoral există informația cu privire la 9 moștenitori legali care nu au renunțat la moștenire, adică au acceptat și în temeiul art. 2472 alin. (2) Cod civil au dreptul la moștenire în decurs de 10

ani. Iar executarea legatului în temeiul art. 2323 Cod civil poate avea loc în baza acordului între legatar și moștenitorii legali.

În cadrul procedurii succesorale notarul a acumulat informația cu privire la rudele defunctei Cîlcic Fedora, identificând moștenitorii clasei a III-a: bunelul *****, decedat la *****și bunica *****, decedată la *****, care au avut 8 copii: fiica *****, decedată la ***** și copii ei- *****, a.n.*****, fiica *****, a.n.*****; fiica *****, născută în anul *****, lipsește informația despre deces și copii; fiica *****, decedată la ***** și copii – fiul *****, a.n.*****, fiica *****, a.n.*****, fiul *****, a.n.*****, fiica *****, decedată la ***** și fiul ei *****, a.n.*****; fiul *****, decedat la ***** și copii lui- fiica *****, an.*****, fiul *****, a.n.*****, fiul *****, a.n.*****; fiul *****, născut în *****, lipsește informația cu privire la deces și copii; fiica *****, născută în *****, lipsește informația cu privire la deces și copii; fiica *****, decedată la *****, este mama lui Cîlcic Fedora. La fel, notarul a menționat că nu a acumulat informația cu privire la moștenitorii clasei a III-a pe linia tatălui.

Totodată, este de observat că, în cazul concret dedus judecății, notarul a stabilit existența persoanelor grevate cu legat și anume 9 moștenitori legali din clasa a III-a pe linia mamei, care nu au renunțat la moștenire.

Mai mult, notarul-pârât în motivarea refuzului a operat cu argumente pertinente precum că pentru întocmirea actului de transmitere/executare a legatului este necesară adresarea tuturor moștenitorilor legali cu solicitarea eliberării certificatului de moștenitor și semnarea acordului între legatar și moștenitor legali.

Completul de judecată este solidar cu poziția instanței de fond referitor la lipsa temeiului legal de obliga notarul să întocmească actul de transmitere/executare a legatului, autentificat notarial, prin care moștenitorul lui Cîlcic F., Babîna M., transmite, iar legatarul Bogdan V. primește legatul constituit din dreptul de proprietate asupra terenului și construcțiilor amplasate pe adresa *****, *****i, *****, înregistrate în Registrul Bunurilor Imobile cu nr.cadastral *****, *****.01, *****.02.

Lecturând conținutul actului administrativ - refuzul îndeplinirii actului notarial nr.02-3/13/24 din 22.02.2024, Completul de judecată constată că notarul urmează să stabilească întregul cerc de moștenitor legali care au acceptat moștenirea și nu au renunțat la aceasta. Moștenitorul (sau moștenitorii) sunt obligați să execute legatul. Se reține că, certificatul de moștenitor este un document de proprietate (act constitutiv de drepturi) în baza căruia se autentifică acordul privind transmiterea bunurilor către legatar de către moștenitorii legali.

Conform pct.136[50] al Instrucțiunii din 22.06.2005 cu privire la înregistrarea bunurilor imobile şi a drepturilor asupra lor /abrogată prin OAGCC52 din 29.05.2025, în vigoare din 16.06.2025/, „*pentru a înregistra dreptul de proprietate în cadrul procedurii succesorale deschise după 1 martie 2019, registratorul va decide înregistrarea drepturilor moştenitorilor în următoarele condiţii: actul de transmitere/executare a legatului, autentificat notarial, potrivit căruia moştenitorul/comoştenitorii transmit, iar legatarul primește legatul constituit din dreptul de proprietate asupra bunului imobil sau alt drept real, se va înregistra dreptul legatarului asupra bunului imobil indicat în act. Actul de transmitere a legatului va conține descrierea bunului imobil/lista bunurilor imobile (numărul cadastral, adresa), dreptul care se transmite legatarului, după caz, cota-parte din dreptul de proprietate asupra bunului imobil transmis”*.

Prevederi similare se regăsesc la pct.345 din Regulamentul privind modul de efectuare a înscrierii în registrul bunurilor imobile aprobat prin HG nr.201 din 16.04.2025 în care este indicat că registratorul decide înregistrarea drepturilor moștenitorilor în următoarele condiții: „ *în temeiul actului de transmitere/executare a legatului, autentificat notarial, potrivit căruia moştenitorul/comoştenitorii transmit, iar legatarul primește legatul constituit din dreptul de proprietate asupra bunului imobil sau alt drept real, se înregistrează dreptul legatarului asupra bunului imobil indicat în act. Actul de transmitere a legatului trebuie să conțină descrierea bunului imobil/lista bunurilor imobile (inclusiv numărul cadastral și adresa), dreptul care se transmite legatarului, precum și, după caz, cota-parte din dreptul de proprietate asupra bunului imobil transmis*.

Din prevederile menționate rezultă că executarea legatului reprezintă actul prin care moștenitorul (care a primit bunul prin certificat de moștenitor) își îndeplinește obligația lăsată de defunct față de legatar. Iar sintagma „moștenitorul/comoștenitorii" se referă la toți moștenitorii care au acceptat masa succesorală din care face parte bunul respectiv. Actul de transmitere a legatului este instrumentul juridic prin care moștenitorii legali (sau alți legatari) transferă posesia și drepturile asupra unui bun specific către legatar, în executarea dorinței defunctului. Acest document este necesar atunci când legatul are ca obiect un bun determinat și servește drept titlu de proprietate pentru beneficiar. Executarea unui legat (transmiterea bunului către legatar) este un act de dispoziție care micșorează masa succesorală a tuturor. Pentru a scoate un bun din masa succesorală și a-l preda legatarului, este nevoie de acordul sau semnătura tuturor celor care au acceptat moștenirea.

În cazul dat notarul a procedat corect la identificarea tuturor moștenitorilor legali, fiind obligație impusă de Codul civil. Moștenitorii legali nu primesc doar bunurile, ci și obligațiile defunctului. Legatul (dorința defunctului de a da un bun unei anumite persoane) este o datorie a masei succesorale. Toți moștenitorii care au acceptat moștenirea devin coproprietari asupra întregii mase succesorale (indiviziune). Notarul trebuie să identifice toți moștenitorii legali pentru a verifica dacă nu cumva acest legat încalcă rezerva succesorală. Dacă există mai mulți moștenitori, regula generală este că toți comoștenitorii trebuie să semneze actul de transmitere a legatului. Prin urmare, pentru a transmite dreptul de proprietate către legatar, este necesar acordul tuturor comoștenitorilor care au acceptat moștenirea.

Completul de judecată menționează că motivele de drept și de fapt indicate în refuzul privind îndeplinirea actului notarial din 22.02.2024, se încadrează în prevederile legale art. 8 al Legii nr.246 din 15.11.2018 privind procedura notarială, care stabilesc expres cazurile când notarul are obligația/dreptul de a refuza întocmirea actului notarial sau de a îndeplini acțiuni notariale.

Potrivit art. 10, 11 și 17 Cod administrativ, este autoritate publică orice persoană care exercită atribuții de putere publică prin aplicarea nemijlocită a legii. Notarul public, în cadrul procedurii succesorale și la îndeplinirea actelor notariale, nu acționează ca profesionist liberal în raport civil, ci ca autoritate publică învestită cu competență legală de a constata, certifica și produce efecte juridice prin acte de putere publică. Refuzul notarului de a întocmi un act notarial reprezintă: 1) manifestare unilaterală de voință, 2) emisă în regim de putere publică, 3) cu efect

juridic direct asupra drepturilor persoanei, ce întrunește elementele actului administrativ individual defavorabil în sensul art. 11 Cod administrativ.

În cazul dat Completul de judecată nu este obligat să stabilească dacă reclamantul are dreptul civil asupra bunului, ci: dacă, la momentul adresării, în baza actelor prezentate, notarul era obligat administrativ să întocmească actul de transmitere/executare a legatului sau era obligat să refuze.

Din materialele cauzei rezultă că cererile reclamantului au fost examinate în cadrul dosarului succesoral deschis legal, iar răspunsurile notarului au fost emise în formă scrisă, cu indicarea motivelor refuzului. Refuzul notarului se întemeiază pe imposibilitatea întocmirii actului de transmitere a legatului în lipsa stabilirii tuturor persoanelor grevate de legat – moștenitorii legali care au acceptat succesiunea. Reieșind din prevederile Codului civil citate supra, atât timp cât masa succesorală se află în indiviziune între mai mulți moștenitori care au acceptat moștenirea, niciunul dintre ei nu poate dispune individual asupra unui bun succesoral. În conformitate cu prevederile legale sintagma din actele cadastrale „moștenitorul/comoștenitorii" presupune participarea tuturor moștenitorilor care au acceptat moștenirea.

Potrivit materialelor dosarului rezultă că: 1) notarul a identificat mai mulți moștenitori ai clasei a III-a; 2) unii au depus cereri de acceptare a succesiunii; 3) cercul complet al moștenitorilor nu este stabilit nici pe linia mamei, nici pe linia tatălui; 4) masa succesorală este în indiviziune. Reclamantul a solicitat întocmirea actului doar cu participarea unui singur moștenitor (Babîna Maria). În aceste condiții, notarul nu putea întocmi actul fără a încălca regimul juridic al indiviziunii succesorale.

În această situație, notarul nu avea o marjă de apreciere, ci o obligație legală de a refuza, întrucât: 1) actul solicitat ar fi produs efecte asupra drepturilor altor moștenitori neparticipanți; 2) ar fi permis scoaterea unui bun din masa succesorală fără acordul tuturor coproprietarilor succesorali. Refuzul urmărește un scop legitim: protejarea drepturilor tuturor moștenitorilor și respectarea regimului indiviziunii succesorale. Măsura este necesară și adecvată, întrucât nu există un mijloc mai puțin intruziv prin care notarul ar putea întocmi legal actul solicitat. Refuzul nu este excesiv, ci este singura soluție conformă legii.

Completul judiciar constată că, la momentul adresării reclamantului: 1) notarul nu era obligat să întocmească actul; 2) refuzul este legal, motivat, proporțional; 3) instanța nu poate substitui notarul prin obligarea emiterii unui act contrar regimului juridic succesoral.

Faptul că legislația nu prevede expres necesitatea acordului tuturor moștenitorilor nu înseamnă că un moștenitor poate dispune individual de un bun succesoral aflat în indiviziune. Regula rezultă implicit din natura juridică a moștenirii și a legatului.

Respectiv, prima instanță legal şi întemeiat a ajuns la concluzia de a respinge acțiunea reclamantului Bogdan Valeriu împotriva pârâtului notarul public Ganeva Liudmila, reieșind din probatoriul anexat la materialele cauzei.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că hotărârea primei instanţe este întemeiată şi legală, iar motivele invocate în cererea de apel sunt neîntemeiate, Completul de judecată specializat în contencios administrativ al Curții de Apel Sud ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi de a menține hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, *„examinând cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii: respinge apelul”.*

În baza celor expuse, potrivit prevederilor art.239-240, 245 Cod administrativ, Completul de judecată,–

D E C I D E:

Se respinge apelul declarat de avocatul Jecov Nicolai în interesele reclamantului Bogdan Valeriu.

Se menține hotărârea Judecătoriei Comrat sediul Central din 21 februarie 2025, prin care a respinsă ca neîntemeiată acțiunea reclamantului Bogdan Valeriu împotriva pârâtului notarul public Ganeva Liudmila, cu privire la anularea refuzului notarului în emiterea actului administrativ individual favorabil și obligarea emiterii actului notarial.

Decizia este executorie de la pronunțare, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 luni de la pronunțarea deciziei motivate.

Decizia motivată pronunțată la 18 iunie 2026 ora 14:00.

Președintele completului Evgheni Bancov

Judecătorii Inga Gorlenco

Andrei Scripcenco